

Tadeusz Pawluk

"Roczniki Humanistyczne", r. 1965 i 1966

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 10/3-4, 393-394

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Agapy z czasem, na skutek nadużyć, zostały zniesione, ale pozostało przyniesienie darów, które były przeznaczona dla ubogich, co było wyrazem miłości braterskiej chrześcijan.

R a k R., *Pius Parsch*, s. 188—198.

Artykuł jest hołdem złożonym pionierowi ruchu liturgicznego, jakim był O. Pius Parsch (1884—1954). Autor szkicuje życie i działalność wielkiego propagatora liturgii oraz przeprowadza próbę oceny tej działalności. O. Pius Parsch walczył przede wszystkim o to, by liturgia, a zwłaszcza Msza św., była nie tylko sprawą wykształconych jej miłośników, nie tylko kapłana i chóru, lecz sprawą wszystkich, by wszyscy brali w niej świadomy i czynny udział.

M r o w i e c K., *Kompozycje mszalne w języku polskim*, s. 203—206.

Autor próbuje dokonać oceny aktualnego stanu w dziedzinie tworzenia mszy liturgicznych w języku polskim. Msze dotąd napisane (Autor miał do wglądu ponad 40) na ogół są pozytywne z punktu widzenia duszpasterskiego. Nie można jednak powiedzieć, że są to kompozycje udane i wzorowe z punktu widzenia muzycznego. W związku z tym Autor z fachową znajomością stara się uchwycić ważniejsze niedociągnięcia, dostarczając tym samym wytycznych dla kompozytorów. Według Autora są dwie drogi do zdobycia wartościowych mszy liturgicznych w języku polskim: poprzez surowsze kwalifikowanie utworów przez diecezjalne komisje muzyczne, oraz przez wciągnięcie do wysiłku twórczego, oprócz duchownych, również ludzi świeckich, przygotowanych fachowo.

Ks. Tadeusz Pawluk

ROCZNIKI HUMANISTYCZNE

T. 13 (1965), zeszyt 2:

M ü l l e r W., *Diecezja krakowska w relacjach biskupów z XVII—XVIII wieku*, s. 5—149.

Autor ukazuje stan diecezji krakowskiej w XVII i XVIII wieku w oparciu o sprawozdania biskupów krakowskich znajdujące się w archiwum św. Kongregacji Soboru w Rzymie, które były składane przy okazji odbywania tzw. *visitatio liminum apostolorum*. Głównie rozpracowane zostały takie zagadnienia jak obszar diecezji, jej zaludnienie, organizacja terytorialna, liczba i rozmieszczenie duchowieństwa, oraz liczba klasztorów, zakonników i zakonnic. Dane ze sprawozdań biskupich Autor stara się skonfrontować z innymi źródłami, wskazując jednocześnie skąd one były czerpane i jaki był ich stosunek do rzeczywistości.

Praca, aczkolwiek nie wyczerpuje problematyki i nie daje pełnego obrazu diecezji krakowskiej w omawianym okresie, gdyż nie pozwala na to skąpy materiał zawarty w relacjach biskupich i obecny stan badań, to jednak jest ogromnie cenna — pozwala w wielu przypadkach wyraźniej spojrzeć na diecezję krakowską w jej przeszłości i jest zachętą do rozszerzenia badań tego typu w skali ogólnopolskiej.

G r o c h o l s k i H., *Powstanie archidiaconatu zawichojskiego i jego najstarsze kościoły do połowy XIV w.*, s. 151—162.

Archidiakoniat zawichojski, jako jednostka terytorialna diecezji krakowskiej, utworzony został prawdopodobnie w drugiej połowie XII wieku. W r. 1325 w skład tegoż archidiakonatu wchodzi 23 parafie. Część pierwsza artykułu dotyczy samego archidiakonatu, jego genezy, granic, uposażenia i siedziby archidiakona, część druga natomiast analizuje sieć parafialną i omawia kościoły.

T. 14 (1966), zeszyt 2:

P a ł y g a J., *Duchowieństwo parafialne dekanatu kazimierskiego w XVII i XVIII wieku*, s. 7—57.

Autor w części pierwszej pracy zajmuje się strukturą duchowieństwa dekanatu kazimierskiego, tj. jego stanem liczbowym, kategoriami, pochodzeniem społecznym, stanem majątkowym, w części natomiast drugiej omawia jego poziom umysłowy i moralny. Praca ma charakter studium wstępnego do badań nad duchowieństwem parafialnym.

P i e k a r z E., *Struktura organizacyjna parafii w dekanacie kazimierskim w drugiej połowie XVIII wieku*, s. 59—107.

Autorka zajmuje się parafiami dekanatu kazimierskiego od strony organizacyjnej, dając obraz statyczny, oraz stara się odpowiedzieć na pytanie, jakie czynniki wpływały na kształtowanie się ich struktury. W części pierwszej pracy jest mowa o kościołach i kaplicach, duchownych i ich uposażeniu, służbie kościelnej oraz instytucjach przyparafialnych, takich jak szkoła, szpital, bractwa i cechy. W części drugiej wszystkie elementy struktury organizacyjnej parafii zostały wykorzystane do wytworzenia obrazu syntetycznego. Liczne tabele uwydatniają ten obraz.

B o r k o w s k a M.G., *Kult liturgiczny św. Urszuli w Polsce do XVI w.*, s. 109—

W dość obszernej pracy ukazany został kult św. Urszuli, jeden z bardziej charakterystycznych kultów okresu średniowiecza, w oparciu o liczne źródła liturgiczne pochodzące z XI—XVI wieku. W szczególności rozpracowane zostało zagadnienie kultu św. Urszuli i jej Towarzyszek na Zachodzie w świetle dotychczasowych badań historyczno-archeologicznych, oraz przejawu tego kultu w Polsce w kalendarzu, w mszale, w brewiarzu, w litanii do Wszystkich Świętych, w wezwaniach kościołów i ołtarzy, w kulcie relikwii, w nadawaniu imion chrzestnych.

Praca, dzięki szerszemu potraktowaniu przedmiotu, wypełnia dotychczasową u nas lukę w naukowej literaturze hagiograficznej, dotyczącej św. Urszuli.

Ks. Tadeusz Pawluk

REVUE D'HISTOIRE ECCLESIASTIQUE

„Revue d'histoire ecclésiastique“, to kwartalnik wydawany przez Uniwersytet Katolicki w Louvain, poświęcony historii kościelnej. Ponieważ historia Kościoła ma ścisły związek z nauką prawa kanonicznego, dlatego poniżej podaje się przynajmniej tytuły zamieszczonych w tym poważnym czasopiśmie prac.